

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 iunie

Seria I, Anul XXX, Nr. 12 (357), 2023

SĂRBĂTOAREA PREASFINTEI INIMI A LUI ISUS LA ZALĂU

Din sumar:

Comunicat: Sesiunea ordinară de primăvară a Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică - pag. 2; Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3; "Pe urmele lui Iuliu Maniu" - pag. 10-11; Perspective asupra dezvoltării competenței. Necesitatea celor 10.000 de ore - pag. 12; Ziua Națională a Eroilor și Martirilor României la Sânzalăr - pag.20.

Comunicat de presă

Sesiunea ordinară de primăvară a Sinodului Episcopilor Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică

Episcopii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, s-au reunit în sesiune sinodală ordinară între 7-8 iunie 2023 la Blaj, sub președinția Preafericirii Sale Cardinal Lucian.

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Mihaela Caba-Madarasi, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu, Maria-Mirela Filimon, Eugen Ivuț, Ioan Moldovan, Silvia Pantiș.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it;
Tel: 0722.450.013

Abonamente și difuzare: Claudiu Boda

Magazin "Sfânta Tereza"

Str. Ep. Mihai Pavel nr. 4

410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Miercuri, 7 iunie 2023, începând cu ora 18.00, Episcopii au participat la deschiderea Conferinței Internaționale de Istorie a Comunismului dedicată comemorării a 75 de ani de la desființarea ilegală a Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, iar în dimineața zilei de 8 iunie au celebrat Sfânta Liturghie în Catedrala „Sfânta Treime” din Blaj.

De asemenea, Episcopii l-au primit în cadrul sesiunii sinodale pe Mons. Germano Penemote, însărcinat cu afaceri al Nunțiaturii Apostolice în România.

Membrii Sinodului au aprobat Normele de Drept particular pentru a fi înaintate Dicasterului pentru Bisericile Orientale; a fost aprobat noul Statut AGRU; s-au analizat diferite aspecte ale vieții consacrate. Din partea Comisiei Sinodale Liturgice, Maica Eliane de la Schitul „Sfânta Cruce” din Stânceni a prezentat un proiect de reformulare a unor texte liturgice referitoare la poporul evreu.

Următoarea sesiune sinodală ordinară se va desfășura la Blaj în intervalul 30-31 octombrie 2023.

Sinodul Episcopilor îi reunește pe toți Episcopii Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, din România și din afara granițelor țării.

Notar
Pr. Liviu URSU

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Dacă vrem să fim apostoli buni

18.06.2023

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Doresc să exprim recunoștința mea celor care, în zilele internării mele la Policlinica Gemelli, mi-au manifestat afect, atenție și prietenie și mi-au asigurat sprijinul rugăciunii. Această apropiere umană și spirituală a fost pentru mine de mare ajutor și întărire. Mulțumesc tuturor, vă mulțumesc vouă, mulțumesc din inimă.

Astăzi, în evanghelie, Isus îi cheamă pe nume – îi cheamă pe nume – și îi trimite pe cei doisprezece apostoli. Trimițându-i, le cere să vestească un singur lucru: „Predicați, spunând: «S-a apropiat împărăția cerurilor»” (Matei 10,7). Este aceeași veste cu care Isus a început predica Sa: împărăția lui Dumnezeu, adică stăpânirea Sa de iubire, s-a apropiat, vine în mijlocul nostru. Și aceasta nu este o veste printre altele, ci realitatea fundamentală a vieții: apropierea lui Dumnezeu, apropierea lui Isus.

De fapt, dacă Dumnezeu din ceruri este aproape, noi nu suntem singuri pe pământ și chiar în dificultăți nu ne pierdem încrederea. Iată primul lucru care trebuie spus oamenilor: Dumnezeu nu este distant, ci este Tată. Dumnezeu nu este distant, este Tată, te cunoaște și te iubește; vrea să te țină de mână, chiar și atunci când mergi pe cărări prăpăstioase și accidentate, chiar și atunci când cazii și îți este greu să te ridici și să reiei drumul; El, Domnul, este acolo, cu tine. Ba mai mult, adesea în momentele în care ești mai slab, poți să simți mai puternică prezența Sa. El cunoaște drumul, El este cu tine, El este Tatăl tău! El este Tatăl meu! El este Tatăl nostru!

Să rămânem asupra acestei imagini, pentru că a-l vesti pe Dumnezeu aproape înseamnă a invita să ne gândim că suntem ca un copil, care merge ținut de mână de tatăl: totul îi apare diferit. Lumea, mare și misterioasă, devine familială și sigură, deoarece copilul știe că este ocrotit. Nu îi este frică și învață să se deschidă: întâlnește alte persoane, găsește noi prieteni, învață cu bucurie lucruri pe care nu le știa și apoi se întoarce acasă și povestește tuturor ceea ce a văzut, în timp ce crește în El dorința de a deveni mare și de a face lucrurile pe care l-a văzut pe tatăl făcându-le. Iată pentru ce Isus pornește de aici, iată pentru ce apropierea lui Dumnezeu este prima veste: stând aproape de Dumnezeu învingem frica, ne deschidem la iubire, creștem în bine și simțim nevoia și bucuria de a vesti.

Dacă vrem să fim apostoli buni, trebuie să fim asemenea copiilor: să ne așezăm „pe genunchii lui Dumnezeu” și de acolo să privim lumea cu încredere și iubire, pentru a mărturisi că Dumnezeu este Tată, că numai El transformă inimile noastre și ne dă acea bucurie și acea pace pe care noi înșine nu putem să ne-o

procurăm. A vesti că Dumnezeu este aproape. Dar cum se face aceasta? În evanghelie, Isus recomandă să nu se spună atâtea cuvinte, ci să se facă atâtea gesturi de iubire și de speranță în numele Domnului; a nu spune atâtea cuvinte, ci a face gesturi: „Vindecăți-i pe cei bolnavi – spune El –, înviați-i pe cei morți, curățați-i pe cei leproși, alungați-i pe diavoli! În dar ați primit, în dar să dați!” (Matei 10,8). Iată inima vestirii: mărturia gratuită, slujirea. Vă spun un lucru: pe mine mă lasă mereu foarte perplex „vorbăreții”, cu vorbirea lor multă și fără a face.

În acest moment, să ne punem câteva întrebări: noi, care credem în Dumnezeul apropiat, ne încredem în El? Știm să privim înainte cu încredere, ca un copil care știe că este purtat în brațe de tata? Știm să ne așezăm pe genunchii Tatălui cu rugăciunea, cu ascultarea cuvântului, apropiindu-ne de Sacramente? Și, în sfârșit, uniți cu El, știm să insuflăm curaj celorlalți, să ne apropiem de cel care suferă și este singur, de cel care este departe și chiar de cel care ne este ostil? Aceasta este concretețea credinței, aceasta este ceea ce contează. Și acum să o rugăm pe Maria, ca să ne ajute să ne simțim iubiți și să ne transmitem apropiere și încredere.

După *Angelus*, Sfântul Părinte a spus următoarele:

Iubiți frați și surori!

Marțea viitoare, 20 iunie, este Ziua Mondială a Refugiatului, promovată de Națiunile Unite: cu mare tristețe și atâtea durere mă gândesc la victimele naufragiului foarte grav petrecut în zilele trecute în largul coastelor Greciei. Și pare că marea era calmă. Reînoiesc rugăciunea mea pentru cei care și-au pierdut viața și implor ca mereu să se facă tot posibilul pentru a preveni asemenea tragedii. Și mă rog și pentru tinerii studenți, victime ale atacului brutal petrecut împotriva unei școli în vestul Ugandei. Această luptă, acest război peste tot... să ne rugăm pentru pace!

Vă salut pe voi toți, romani și pelerini care provin din Italia și din multe alte țări, îndeosebi credincioșii din Florida și München din Bavaria. Salut Școlile „Sfântul Ioan Paul al II-lea” din Opole (Polonia) și „Sfântul Filip Neri” din Londra. În plus, salut grupurile din Zogno, Guardiagrele și Poggiomarino, precum și Școala „Rosario Scardigno” din Molfetta. Și salut și surorile „Maria Bambina” care privesc *Angelus*. Să perseverăm în rugăciune pentru populația din martirizata Ucraina – să nu o uităm! – care suferă mult. Urez tuturor o duminică frumoasă și, vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine.

Poftă bună și la revedere!

Prima Spovadă și Împărtășania solemnă în Parohia Santandrei I

Prima Duminică după "Pogorârea Spiritului Sfânt", dedicată "Tuturor Sfinților", a fost o duminică plină de bucurie pentru Parohia Greco-Catolică Sântandrei, deoarece tinerii **Andrada, Andreea, Oana, Miruna, Rareș, David, Luca, Ștefan, Andrei, Darius, Remus** și **Denis** au pornit pe drumul sfințeniei, făcând Prima Spovadă și Împărtășanie solemnă.

Au fost, de asemenea, binecuvântați toți copiii și sfințite flori de crin în cinstea Sfântului Anton de Padova, pe care îl vom sărbători marți, 13 iunie. Domnul nostru Isus Cristos să ne primească în Inima Sa Preasfântă!

Pr. Avram ROMULUS

Prima Spovadă și Împărtășania solemnă în Parohia "Duminica Tuturor Sfinților"

Plini de emoție și bucurie, îmbrăcați în haine de sărbătoare, elevii claselor a II-a A și a II-a B de la Liceul „Don Orione” s-au întâlnit în curtea școlii, de unde, însoțiți de doamnele învățătoare, prof. Florina Șipos și prof. Iohana Florentina Păscar, de

preoți, părinți, bunici, frați și alți invitați, au pornit în procesiune spre Biserica „Duminica Tuturor Sfinților”.

Copiii au fost pregătiți spiritual pentru acest eveniment solemn de preoții și profesorii școlii, care le-au explicat semnificația Împărtășaniei și a Spovezii și i-au îndrumat corespunzător.

Biserica Parohiei „Duminica Tuturor Sfinților – Don Orione” din cartierul Ioșia Nord a fost duminică, 28 mai, arhiplină. În cadrul slujbei, copiii au adus laudă Celui Înviat ce a venit în sufletul lor prin cântec și rugăciune.

Prima Spovadă și Împărtășania solemnă la Sanctuarul "Maica Domnului"

"Suntem uniți cu Cristos" - a fost hotărârea fermă a îngherașilor - așa cum au fost numiți de părintele paroh Iulian Robu, la sărbătoarea care s-a celebrat la Sanctuarul Maicii Domnului din Biserica "Adormirea Maicii Domnului", Oradea.

Lăcașul de cult pentru acest eveniment a fost împodobit ca un "colț de rai ceresc" cu cele mai minunate flori albe, imaculate, ca sufletul copiilor care au înghenunchiat în fața Altarului Sfânt pentru "a se uni cu Cristos".

O sărbătoare extraordinară de importantă duminică, 28 iunie, a.c., în viața copiilor, fiind totodată un ritual sacru prin care copii și-au exprimat acordul de a trăi în comuniune și în armonie cu Dumnezeu și cu valorile creștine, prin primirea Sacramentului.

Cu deosebită emoție și dăruire, dar și al sentimentului de curățenie spirituală a avut loc Prima Spovadă, procesul în care micuții creștini își mărturisesc, pentru prima dată, păcatele către Dumnezeu, în fața preotului.

Încărcați de importanța momentului la care vor participa, copiii au intrat în biserică într-un alai, sub aureola cupolei de credință și evlavie, păstrând în suflet emoția evenimentului, unic, în viața lor.

Atmosfera de pregătire a spiritualității, a înflăcărat sufletele credincioșilor și mai ales ale părinților și aparținătorilor prezenți și, astfel, au trăi împreună semnificația zilei, al Sacramentului Sfânt al Spovezii și Împărtășaniei solemne.

Flacăra lumânării purtată de copii a dovedit ilu-

minarea în credință a copiilor, dar și făgăduința de a trăi viața în deplină lumină, evlavie și fără de păcat.

Predica oferită de preacucernicul părinte paroh Iulian Robu a antrenat copii spre a răspunde întrebărilor doveditoare a cunoștințelor acumulate în perioada de pregătire pentru a sublinia faptul că prin Sacramentul Împărtășaniei "ne unim cu Cristos", care ne face părtași la Trupul și Sângele Său ca să formăm un singur trup, ne identifică cu Inima Sa și ne unește încă de pe acum cu Biserica din ceruri, cu Sfânta Fecioară Maria și cu toți sfinții.

Soborul de preacucernici preoți: vicarul general Mihai Vătămănelu, Gabriel Pal și Iulian Robu care au celebrat în fața Sfântului Altar, au încărcat sufletele credincioșilor cu multă dorință de a urma cu pașii siguri învățăturile dăruite în Sfânta Liturghie pentru a fi vrednici de a primi Sfânta Împărtășanie și, astfel, de se spăla de păcate și a dobândi viața veșnică.

Desfășurarea evenimentului liturgic și a participării copiilor a fost pregătită cu multă dăruire de fratele călugăr franciscan Mihai Dumea, sora Ana Farcaș, de preot franciscan Gabriel Pal, sub coordonarea directă și exigentă a părintelui paroh Iulian Robu. Tuturor celor implicați în marea sărbătoare, se cuvine a le aduce cuvinte cu semnificația deosebită de mulțumire și recunoștință pentru tot ceea ce aduce har și binecuvântare asupra credincioșilor care sunt păstoriți în Sfântul Sanctuar la "Maicii Domnului".

Miorița SĂTEANU

IOAN DĂRĂBĂNEANU

PASTILA CREDINȚEI (XL) ECOURI ÎNTÂRZIATE

Ne propunem o serie de articole sub titlul „Ecuri întârziate”, deoarece sunt evenimente, întâmplări, situații în viața bisericii, a comunităților, a credincioșilor care îndeamnă la repetarea unor percepții, precum un sunet care se întoarce de la sursa sa. De fapt, suntem adepții celeilalte semnificații de dicționar: „ecourile” propuse de mine au calitatea de „răsunet produs de un eveniment” și mai ales de a „răspândi cuvintele, ideile cuiva”.

În buna înțelegere și bunăvoința cititorului, vom purcede la transmiterea unor „ecouri”. „Ecuri întârziate” deoarece ele nu respectă o succesiune cronologică.

ECOUL V

ANIVERSARE ÎN BINECUVÂNTARE

Sursa ecoului: „Aniversarea Reuniunii Mariene Eparhiale - 110 ani de la înființare, 30 de ani de la reînființare” - Oradea, Sanctuarul Eparhial MAICA DOMNULUI - 24 martie 2023.

Două aniversări contopite în sufletul colectiv al Asociației Reuniunea Mariană din Eparhia Oradea, cu participarea marianiştilor din Oradea, Beiuș, Șimleul Silvaniei organizată în bună reușită de conducerea asociației prin persoana d-șoarei preș. Mirela Filimon și a părintelui spiritual Traian Dobrăță, în prezența de excelență a PSS Virgil, mereu alături de marianişti din eparhie.

După săvârșirea celor cuvenite și binecuvântate: Rozariul de Bucurie, Sfânta Liturghie, reînnoirea promisiunilor marianiste cu acordarea unor premii, intonarea Imnului Reuniunii Mariene, binecuvântarea PSS Virgil, au fost susținute trei „alocuțiuni scurte”, în program fiind și ”Marșul Pentru Viață” organizat în Oradea în aceeași zi.

Urmându-ne obiceiul de a ne „hrăni sufletul cu o clipă de meditație”, cum se spune într-un îndemn de la Televiziunea Română, o facem și de această dată ca un ecou al acestei activități.

Vom invoca în acest sens câteva ipostaze ale unei aniversări din viața publică.

Dincolo de ipostaza solemnă a evenimentului întârită prin binecuvântarea rostită de PSS Virgil, aniversarea aceasta a produs acea stare de emoție necesară, la care a contribuit în mare măsură alocuțiunea doamnei Victoria Negrea.

Clipa noastră de meditație se îndreaptă apoi spre **ipostaza constatatoare**, specifică aniversărilor, comemorărilor publice. Este vorba despre evidențierea unor stări de lucruri, ale unor fapte, ale unor adevăruri privitoare la evenimentul aniversar, scoase în evidență în onestitate și corectitudine. Se petrece astfel o „aducere” a trecutului în prezentul aniversar, adică trăirea în „prezentul lucrurilor trecute”, cum spune Sfântul Augustin.

În alocuțiunea doamnei Florica Pop, au fost prezentate o serie de fapte, activități bogate în densitate și conținut din cadrul Reuniunii Mariene de la Șimleul Silvaniei.

Prin alocuțiunea reprezentantului Reuniunii Mariene „Sfânta Maria” din Beiuș, s-a subliniat similitudinea

activităților marianiste dar și particularitățile acestora, evidențiind câteva acțiuni specifice realizate în Protopopiatul Beiuș cum ar fi : exercițiile spirituale ale RM parohiale și protopopiale, care în ultimii cinci ani au câștigat calitatea de a fi activități sistematice cu o periodicitate constantă (cel puțin trimestrială). De asemenea, în drum spre permanență și continuitate, se situează și editarea BULETINULUI MARIANIST în cadrul acestei reuniuni.

S-a subliniat de asemenea o anumită frățietate între RM din Beiuș și RM din Oradea, înfăptuită pe parcursul istoriei acestor asociații. Peste șapte ani, Reuniunea Mariană din Beiuș va aniversa 110 ani de la înființare, iar peste 6 ani, 30 de ani de la reînființare. În acest context, a fost evocată personalitatea doamnei Otiliei Bălaș de pie amintire, care și-a început activitatea de marianistă la Beiuș , înainte de 1948, în postura de elevă, și apoi a continuat-o la valori ridicate, în Oradea, ca președintă a Reuniunii Mariene Eparhiale.

Privind înapoi cu smerită mândrie marianistă, rememorăm o mulțime de activități ale RM din Eparhia Oradea, desfășurată până în anul 1948 (an în care „toate parohiile diecezei aveau Reuniuni Mariene”) și de asemenea, după 1948, în clandestinitate, ori în libertate confesională , după 1990 (cultivarea sentimentului religios moral, a virtuților Preacuratei Fecioare, întruniri protopopiale și diecezane, pelerinaje, activități caritative, cultural-religioase și ecumenice).

Oprind aici „clipa de meditație” cu privire la „prezentul lucrurilor trecute”, încercăm să medităm asupra **ipostazei de precursor** al aniversărilor, adică menirea de a pregăti terenul și condițiile pentru dezvoltarea viitoare. Aniversarea trebuie să fie premergătoare evoluțiilor viitoare, să cuprindă indicatori pentru a trăi în „prezentul lucrurilor viitoare” (Sfântul Augustin), adică să prefigureze aspirațiile de viitor din reuniunile mariane.

În cadrul acestei ipostaze de precursor, RM din Beiuș propune ca domeniu de analiză și găsirea unor soluții pentru creionarea portretului marianistului din zilele noastre, în cele două posturi: „marianistul de asociație” și „marianistul din viața privată”, adică marianistul de acasă, din familie, din societatea proximală, care are particularități specifice în portretul său de marianist.

Înaintăm și o provocare, o taxonomie a comporta-

(continuare în pag. 7)

Întâlnirea anuală a familiilor la Marghita

Duminica Tuturor sfinților, prima duminică după Coborârea Spiritului Sfânt, a coincis cu Întâlnirea anuală a familiilor din Eparhia de Oradea, eveniment care a avut loc în acesta an în Biserica "Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril" din Marghita.

Sărbătoarea a fost cu atât mai frumoasă cu cât, la eveniment, alături de PS Virgil Bercea – episcop greco-catolic de Oradea, a fost prezent și PS Manuel Nin – exarhul greco-catolic de Atena, precum și numeroși preoți din întreaga eparhie.

Întâlnirea a început cu primirea familiilor și a celor doi ierarhi, iar de la ora 10 s-a celebrat Sfânta Liturghie. După binecuvântarea finală, a avut loc Cateheza pentru familie, ținută de Pr. Mihai Vătămănelu – vicar general al Eparhiei de Oradea și unul din responsabilii cu pastorația familiilor din eparhie, alături de Pr. Mihai Tegzeș – vicar eparhial cu pastorația adulților și a familiei. Tema acestei întâlniri a fost „Rămâneți în iubirea mea”, soții creștini fiind chipul și asemănarea lui Dumnezeu, un dar prețios al bisericii particulare, iar familia, mica biserică, chemată să manifeste și să ducă fiecărui om Vestea bună a Evangheliei în propriul ambient de viață.

După momentul de împărtășire și discuții, familia mare a eparhiei s-a bucurat de o agapă alături de cei doi ierarhi.

Cu speranța ca această întâlnire să fi fost un prilej de comuniune și de rugăciune și totodată ocazie de a redescoperi valorile spirituale ale familiei, cerem de la Domnul pentru familiile creștine harul de a menține privirea mereu îndreptată spre Sfânta Treime pentru a trăi cu credință harul Sfintei Taine a Căsătoriei și de a contempla „Taina aceasta mare” care face din soții creștini semnul și întruparea legăturii care unește pe Cristos-Mirele cu Biserica-Mireasă.

Binecuvântarea Domnului să coboare peste toate familiile creștine din Eparhia de Oradea!

Biroul de Presă

(urmare din pag. 6)

mentului marianist, cu următoarele posibile tipuri: marianistul pasiv-abstract; marianistul de expectativă; marianistul concret; marianistul creativ și eventual alte tipuri.

Pentru că tot s-a vorbit despre ipostaza solemnă a aniversărilor, încercăm să finalizăm acest articol într-o astfel de tonalitate, parafrazând versurile lui Nichita

Stănescu, din poezia „O altă matematică”.

Vom spune: Noi marianiștii împreună / Adunați și scăzuți / Împărțiți și înmulțiți / Rămânem mereu aceiași.

Sfântă Fecioară Maria, inspiratoare și proteitoare pentru noi, marianiștii, condu-ne spre împlinirea aspirațiilor noastre creștine.

Sfințirea locului și a pietrei de temelie pentru noua Biserică din Cizer

În Duminica Rusaliilor, 4 iunie 2023, în Comuna Cizer protopopiatul Zalău, Județul Sălaj, a avut loc sfințirea locului și a pietrei de temelie a noii biserici Greco-Catolice din Cizer.

Sfânta Liturghie a fost celebrată în aer liber, de către părintele Vicar General Mihai Vătămănelu, iar la masa sfântului altar au concelebrat părintele Protopop Valer Părau, părintele paroh Ioan Grad, părintele Mihai Șofineti, părintele Alexandru Fiț și părintele Andrei Grad. Răspunsurile au fost oferite de către seminariștii, Levente Kovacs și Mihai Vlad Nuna.

În cuvântul de învățătură părintele Vicar General, a vorbit despre unicitatea și sfințenia bisericii, despre cât este de important să îl avem pe Isus mereu prezent în mijlocul nostru, de darul păcii pe care Mântuitorul a dăruit-o ucenicilor săi, pacea cea interioară care este rod al iubirii și al unirii cu Dumnezeu.

După celebrarea Sfintei Liturghii a urmat sfințirea apei, a locului și pietrei de temelie, precum și a spiceilor de grâu.

La acest frumos eveniment au participat credincioșii parohiei și mulți alți invitați. De remarcat a fost

prezența autorităților locale, alături de primarul comunei, Nicu Pavel.

La finalul celebrărilor, părintele paroh a prezentat mulțumiri tuturor celor ce prin rugăciune și faptă au ajutat, ajută și vor ajuta spre plinirea planului lui Dumnezeu în vederea construcției bisericii.

Mulțumim bunul Dumnezeu care bine a voit așa și ne încredințăm mijlocirii Preacuratei Fecioare Maria, a Fericitelor Episcopi Martiri Greco-Catolici și a tuturor Sfinților spre plinirea voinței Sale.

Gabriela GRAD

Întâlnirea Episcopilor Greco-Catolici din Europa Centrală

Sub patronajul și cu sprijinul Eminenței Sale Cardinalul Christoph Schönborn, Ordinariatul din Austria pentru credincioșii de rit oriental, împreună cu ITI Catholic University și cu Centrul de Spiritualitate Orient-Occident (Košice) din Facultatea de Teologie a Universității din Trnava, au organizat o întâlnire comemorativă dedicată împlinirii a 250 de ani de la întrunirea Sinodului episcopilor greco-catolici la Viena. La acel Sinod, care a influențat semnificativ viața Bisericilor Greco-Catolice situate atunci pe teritoriul Imperiului Habsburgic, a participat și o delegație românească, alcătuită din persoane cu o înaltă valoare intelectuală: episcopul Grigore Maior și călugării Augustin Caliani, Ignatie Darabant, Augustin Körösy și Samuil Micu.

La comemorarea evenimentului la Viena, în perioada 30 mai – 1 iunie 2023, unde au participat numeroși episcopi și preoți greco-catolici, a

fost prezent Preasfințitul Virgil Bercea, Episcopul de Oradea, însoțit de Pr. Prof. Dr. Cristian Barta, Decanul Facultății de Teologie Greco-Catolică din Universitatea Babeș-Bolyai.

Dimensiunea spirituală a întâlnirii a evidențiat catolicitatea și specificitatea răsăriteană a Bisericilor Greco-Catolice, culminând în celebrarea Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii în Catedrala Arhiepiscopală din Viena. Evenimentul a avut și o importantă dimensiune academică prin Simpozionul internațional care s-a desfășurat la sediul Arhiepiscopiei din Viena și la care au participat profesori și cercetători de la instituții universitare din Viena, Roma, România, Slovacia, Ungaria, Croația și Ucraina. Cu acest prilejul, Pr. Cristian Barta a prezentat contribuția delegației românești la Sinodul vienez din 1773, precum și consecințele deciziilor sinodale în viața Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică.

„Pe urmele lui Iuliu Maniu”

Societatea Cultural Patriotică „Avram Iancu” (S.A.I.), filiala Oradea, în colaborare cu Primăria Oradea, Fundația de Protejarea Monumentelor Istorice - Bihor și Episcopia Greco-Catolică de Oradea au organizat o excursie tematică „*Pe urmele lui Iuliu Maniu*” în intervalul 26-27 mai 2023 cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la nașterea și 70 de ani de la moartea marelui om politic Iuliu Maniu, la care au participat membri ai S.A.I., credincioși ai Episcopiei Greco-Catolice și seniori liberali având ca îndrumător spiritual pe Pr. Ioan Sorin Crăciun.

Au fost zile pline de har! Cu toții am simțit binecuvântarea unei minunate îmbinări între spiritualitate și istorie. Am aflat o mulțime de aspecte a trăirii românești pe aceste meleaguri, fapte reale, nu precum se regăsesc (dacă se mai regăsesc) în manuale, bazate pe documente meticolos cercetate, comunicate cu sufletul, într-o trăire adânc patriotică de persoane avizate precum președintele S.A.I. Oradea, General de brigadă (r) Grigore Bartoș, președintele Fundației de Protejarea Monumentelor Istorice - Bihor, Colonel (r) Grigore Morar, președintele Asociației „Renașterea Șiseșteană”, Colonel (r) Gavril Babiciu și Colonel (r) Ioan Vlacic, președintele filialei Beiuș.

Pelerinajul, cum ne place să-l numim, a început cu rugăciune și depunerea unei coroane de flori la statuia „Sfinxului de la Bădăcin” din fața Catedralei „Sfântul Nicolae” Oradea și cuvântul de întâmpinare a organizatorilor. Traseul, strâns legat de istoria Bisericii noastre Greco-Catolică, a cuprins obiective din localitățile: Aleșd, Șinteu, Ip, Bădăcin, Zalău, Băsești, Baia Mare, Șisești, Cavnic, Bârsana, Sighetul Marmăției, Săpânța, Negrești Oaș, Satu Mare și Carei.

Am pășit cu toții, cu reală recunoștință și smerenie, prin locuri îmbibate de istorie și spiritualitate, pentru a-i cinsti pe câțiva dintre eroii pe care Dumnezeu ni i-a dăruit spre binecuvântarea românilor trăitori pe aceste minunate plaiuri.

La **Ip**, întâmpinați de părintele protopop de Șimleu, Nicolae Bodea și părintele paroh Vasile Oltean cu scurte alocuțiuni, am depus flori am cântat cântece patriotice, copleșiți de amănuntele auzite și ne-am rugat lângă monumentul martirilor români masacrați în 1940 în zi de Sărbătoare a Înălțării Sfintei Cruci, zi aleasă anume de exterminatori pentru a surprinde acasă cât mai mulți localnici români, ajungându-se la 157 de victime nevinovate.

În scurt timp am ajuns la **Bădăcin**, locul de suflet al marelui OM, Iuliu Maniu, la Casa sa Memorială. Gazdă deosebită, Pr. Cristian Borz, cel care a „luptat” pentru recuperarea și reamenajarea acestui domeniu, ne-a vorbit pe larg despre acest fiu al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică, care s-a implicat activ în realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 și la organizarea Statului Român, înființând Consiliul Diri-

gent (în perioada aceea atât de grea în care autoritățile maghiare nu renunțau la putere, sabotând pe orice cale instaurarea autorităților române, 80% refuzând să depună jurământul de slujire a Statului Român).

La **Băsești** am vizitat Casa Memorială a lui **George Pop de Băsești**, uriașă personalitate greco-catolică, cel care a prezidat Adunarea Națională de la Alba Iulia din 1 decembrie 1918, donându-și întreaga avere bisericii, punând totul în folosul poporului, pentru susținerea învățământului, a presei, a culturii și pentru ajutorarea săracilor.

În continuare a fost adus în atenție „Leul din Șisești”, preotul greco-catolic, dr. **Vasile Lucaciu**, autorul moral al Memorandumului Românilor, inițiator și semnatar, care emoționează prin viața pe care a pus-o în slujba unui ideal. Preotul patriot Vasile Lucaciu și-a închinat întreaga viață acestui ideal de unire a tuturor românilor, de îndreptățita „punere în drepturi” a națiunii române prin implicare, dăruire până la jertfă, prin smerită slujire împletind rugăciunea cu fapta. Vasile Lucaciu, reprezentând cea de-a treia generație de aur a fiilor crescuți în spiritul dragostei de Dumnezeu și de neam, oameni de carte și lideri luminați, a ajuns să vadă realizat idealul pentru care cu toții au luptat, au suferit și au trăit.

Prin lupta lui Vasile Lucaciu, impunătoarea și frumoasa biserică greco-catolică din Șisești, actualmente declarată Sanctuar Național Marian, stă mărturie a istoriei românilor ardeleni care au crezut în unirea națională, este singura biserică dedicată - Sfintei Uniri a tuturor Românilor - , proiectul având drept model Bazilica „Sfântul Petru” din Roma.

Momente de mare emoție, vizitarea „**Memorialului Durerii**” din **Sighet**. Pentru a te cuprinde cu adevărat în acea bogăție de timp istoric și cumpline încercări prin care au trecut cei mai mari români, elita clericală, politică, culturală și orice român integru, curat, ce s-a opus distrugerii țării și neamului de către bolșevismul ateu, ar trebui zile întregi, timp pentru a privi, citi, medita și RUGA! Periplul nostru scurt ne-a adus în realitatea unor vremi pe care ar trebui să ne străduim,

(continuare în pag. 11)

Exerciții spirituale pentru preoții din Eparhia de Oradea

Sfânta Liturghie, în a doua zi a primei serii de exerciții spirituale pentru preoții din Eparhia de Oradea, a fost celebrată de către Preasfințitul Virgil Bercea, episcopul greco-catolic de Oradea, împreună cu Preasfințitul Manuel Nin, exarhul apostolic greco-catolic de Atena, Înalț Preasfinția Sa Ioan Robu, arhiepiscop emerit de București și Excelența Sa László Böcskei, episcop romano catolic de Oradea.

A doua serie de preoți la exercițiile spirituale

(urmare din pag. 10)

fiecare, să le lăsăm „trecute”, să nu îngăduim „stăpâni” care seamănă durere.

Așa precum spunea, pe tot parcursul pelerinajului, spiritualul nostru, părintele Ioan Sorin Crăciun: „... în viața noastră să încercăm să ne luăm modele, precum cei pe care i-am omagiat, să fim CREȘTINI cât mai buni, care Îl urmează pe ISUS, fiindcă creștinismul este o religie a IUBIRII, să urmăm principiile creștine din Sfânta Scriptură, să le desăvârșim zi de zi și să fim mulțumitori și veseli, să îl privim pe cel de alături cu ochii lui ISUS”, am făcut, din toată inima!

Punându-ne sub ocrotirea specială a Preacuratei Fecioare Maria și a Sfinților noștri Martiri, rugându-ne și acolo, în mijlocul autocarului, puternicul Sfânt Rozariu și Rozariul Îndurării Divine, am primit răspuns cu toții în inimile noastre și în întâmplările bogate ale

acestui pelerinaj, în relația cu tot grupul.

Ca semn al respectului, recunoștinței, mulțumirii și dragostei față de elitele sacre ale istoriei noastre, cărorora le datorăm totul, ale căror vieți, fapte, sacrificii și jertfe au condus la înfăptuirea prețioasei moșteniri pe care cu toții am primit-o, **nici a săruta pământul pe care aceștia au pășit nu ar fi de ajuns... !**

Întorcându-ne acasă, i-am mulțumit lui Dumnezeu pentru ocazia de a ne hrăni sufletele cu spiritualitatea și patriotismul acestor coloși ai istoriei. Pentru două zile pline. Pline de har și binecuvântări! Nu în ultimul rând le mulțumim organizatorilor și tuturor gazdelor care ne-au demonstrat din plin ce înseamnă binecunoscuta ospitalitate a românilor.

Maria-Mirela FILIMON
Laura OLOGU

Alin CREȚU

Perspective asupra dezvoltării competenței. Necesitatea celor 10.000 de ore

În căutarea excelenței în diverse domenii ale vieții, mulți dintre noi ne întrebăm cât timp și efort ar fi necesare pentru a deveni adevărați experți. Aici intră în discuție „Regula celor 10.000 de ore”. Competența într-un domeniu reprezintă rezultatul unei combinații de talent, efort și oportunități de învățare.

Ea se bazează pe faptul că elita diferitelor domenii, a exersat și învățat mii de ore, înainte de a se face cunoscută în carieră. Deși numărul poate părea impresionant, chiar descurajator pentru unii, este important să înțelegem că acesta reprezintă o medie și că există variații individuale considerabile.

Alți factori, precum pasiunea, perseverența, calitatea instruirii și oportunitățile de învățare, pot juca un rol crucial în obținerea succesului. Intenționalitatea implică concentrarea atentă, în timp ce munca intelectuală perseverentă presupune o abordare planificată și organizată a învățării.

În contextul standardelor profesionale de excelență intelectuală, nu putem ignora faptul că numărul de ore necesar este mult mai mare decât cele menționate în regula amintită, adică nu este un panaceu magic pentru succesul garantat, ci doar o referință.

Conceptul celor 10.000 de ore a fost popularizat de Malcolm Gladwell în cartea sa „Outliers” generând un interes considerabil în lumea învățării și dezvoltării personale. Mulți oameni au adoptat această idee ca pe un ghid sau un punct de referință în eforturile lor de a atinge competența într-un anumit domeniu. Competența și expertiza nu sunt obținute în mod instantaneu sau prin simpla dorință. Ele necesită dedicare, angajament și răbdare pentru a depăși provocările și a învăța din erori. Procesul poate fi dificil și poate necesita sacrificii, dar rezultatele obținute sunt remarcabile. Câteva motive pot explica de ce o astfel de perioadă lungă de exersare este considerată importantă:

1. Practica regulată și concentrată ne permite dezvoltarea și rafinarea abilităților necesare într-un domeniu specific. Prin repetiție și experiență, ne consolidăm cunoștințele și deprinderile, devenind mai eficienți și preciși în ceea ce facem.

2. Numeroase domenii necesită o înțelegere profundă și detaliată a aspectelor lor complexe. Cu cât petrecem mai mult timp explorând și practicând într-un sector de activitate, cu atât ne familiarizăm mai bine cu acea plurivalență, putând aborda problemele într-un mod mai sofisticat și mai eficient.

3. Prin practică constantă, avem oportunitatea de a învăța din greșeli, de a experimenta noi tehnici și de a ne adapta abordările în funcție de rezultate. Aceasta duce la o îmbunătățire progresivă a performanței, ajutându-ne să ne depășim limitele și să atingem un nivel înalt de expertiză.

4. În multe sfere de activitate, devenirea unui expert implică dezvoltarea unei intuiții puternice și a simțului tactil. Acestea nu pot fi dobândite într-un timp scurt, ci necesită experiență și practică considerabilă pentru a le dezvolta și a le perfecționa.

5. Calitatea practicii este la fel de importantă ca și cantitatea. Practica deliberată, concentrată și focalizată pe îmbunătățirea constantă poate accelera procesul de dezvoltare a competenței. În timpul acesteia, este esențial să ne confruntăm cu provocări, să identificăm și să corectăm erori, să explorăm tehnici noi și să căutăm feedback pentru a ne îmbunătăți performanța.

6. Este necesar să luăm în considerare factorii individuali și contextuali care pot influența timpul și efortul necesar pentru a atinge competența. Fiecare persoană are un set unic de talente, resurse și circumstanțe care pot afecta ritmul și traseul dezvoltării lor. De asemenea, oportunitățile de învățare, accesul la mentori și resurse, precum și sprijinul social pot juca un rol semnificativ în proces.

Așa s-a impus o întrebare: „Dacă dorești să concurezi cu cei mai buni din domeniul tău, ai acumulat 10.000 de ore?”

Ușile excelenței se deschid doar pentru cei care și-au dezvoltat gândirea critică, înțelegând că procesele de învățare și dezvoltare au ca fundament pasiunea și perseverența, fiind un efort continuu, asumat pe termen lung. Cu toate acestea, fiecare persoană și fiecare sector pot avea nevoi și trasee individuale în procesul de dezvoltare a competenței.

Sfințirea locului și a pietrei de temelie pentru noua Biserică din Bobota

Într-o frumoasă atmosferă de sărbătoare, duminică, 11 iunie 2023, a avut loc la Bobota – localitatea natală a Seniorului, Corneliu Coposu, sfințirea pietrei de temelie și a locului noii biserici greco-catolice, biserică – memorial închinată lui Corneliu Coposu și Fericiților episcopi greco-catolici români, ce se va construi pe un teren primit de către Parohia Greco-Catolică din partea familiei Coposu, pentru acest scop.

Evenimentul a început cu o procesiune de la bus-tul Seniorului Coposu și până la Altarul la care s-a oficiat mai apoi Sfânta Liturghie.

Oficiile au fost conduse de părintele protopop de Șimleu Silvaniei, Nicolae Bodea, alături de care au mai celebrat părinții protopopi de Cluj-Napoca (Mircea Marțian), de Zalău (Valer Părau), de Supur (Marius Crișan). În mod excepțional evenimentul s-a bucurat de prezența corului de copii „Allegría” al Catedralei Martirilor și Mărturisitorilor de la Cluj-Napoca, dirijat de doamna profesor Cristina Pătrașcu-Nagy, care a dinamizat într-un mod cu totul măiestrit răspunsurile la Sfânta Liturghie.

Ceremonia s-a bucurat de prezența unor distinse oficialități locale și județene: Dorin Gorgan, primarul localității, Gheorghe Bulgărean, inspector școlar general al județului Sălaj, Paul Maghiu – administrator public al județului Sălaj, Dr. Marin Pop – șef secție Muzeografie și muzee locale în cadrul Muzeului Județean de Istorie și Artă Zalău.

După celebrarea Sfintei Liturghii, a urmat sfințirea locului, a pietrei de temelie și a Crucii, puse spre a marca altarul viitoarei Biserici. Simbolic, copiii și tinerii, ținându-se de mâini, au format un „lănțișor” viu pe linia unde vor fi ridicate zidurile pentru a ne aminti că o biserică se ridică de cei de astăzi pentru generații și generații ce vor veni, detalii ce au sporit

încărcătura emoționantă a evenimentului.

Astfel, în ziua în care se împlineau 75 de ani de la momentul trist al Naționalizării, ce puțin mai târziu s-a răsfrânt și asupra vechii Biserici din Bobota, confiscate de statul comunist și oferite Bisericii Ortodoxe, la Bobota iată că soarele răsare din nou și pentru micuța turmă greco-catolică, ce își vede răbdarea și credința răsplătite prin acest eveniment de bucurie al sfințirii locului și a pietrei de temelie pentru noul lăcaș de cult.

În încheiere se cuvine a aduce rugi de mulțumire Atotputernicului Dumnezeu, Celui ce a înseninat văzduhul, dăruind o vreme însorită și momente înălțătoare de comuniune frățească. Deo gratias!

Pr. Orest NICHITA

Luna activităților pentru copii la CICRO

Cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului, beneficiarii ucraineni ai programelor educaționale organizate în cadrul Centrului de Informare și Consiliere pentru Refugiați Oradea CICRO) au primit câte un pachet cu dulciuri cadou din partea Asociației Caritas Eparhial Oradea. Micuții s-au bucurat împreună cu personalul educațional al centrului de activități recreative și jocuri, organizate cu ocazia zilei de 1 iunie, în locațiile de desfășurare a hub-ului educațional.

Tot cu ocazia Zilei Internaționale a Copilului, 3 dintre elevii care frecventează programul educațional la CICRO au participat cu poezii în limba ucraineană la proiectul "Podul Prieteniei Interculturale", desfășurat cu sprijinul Primăriei Municipiului Oradea, Consiliului Județean Bihor, Direcției de Asistență Socială Oradea, Inspectoratului Școlar Județean Bihor, Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai” Oradea, la invitația doamnei coordonator Miorița Săteanu, cetățean de onoare al municipiului Oradea.

Tema creațiilor literare a fost "Sunt copilul familiei mele", iar proiectul și-a propus promovarea posibilității ca elevii să-și expună sentimente de viață și trăiri din mijlocul familiei, din comunitatea unității de învățământ dar și în general, din comunitatea contemporană.

Festivitatea de evaluare, apreciere și felicitare, prin acordarea de Diplome de onoare, a avut loc în 9 iunie a.c. în cadrul unei Gale, unde elevii și-au prezentat creațiile publicului. Toate creațiile literare ale participanților vor fi publicate într-un pliant cu suport financiar din partea reprezentanților comunităților etnice și al organizatorilor.

Tot în luna copiilor, ca urmare a invitației organizatorului Ana Zaporojan, voluntara Caritas Hanna Kubarova a participat cu lucrările micuților ucraineni la Festivalul Art Jewelry, în data de 8 iunie a.c.. Animăluțele din mărgele de nisip expuse au fost realizate în cadrul activităților de creație derulate săptămânal de la începutul primăverii la hub-ul educațional CICRO și prezentate la evenimentul de la Casa Darvas La Roche de elevii Akulenko Vitalii și Duzhnikova Alona.

Festivalul a reunit 40 de designeri de bijuterii handmade, atent selectați din întreaga lume, care prezintă publicului accesorii unicate, realizate prin tehnici inedite, de mare impact vizual, fiind o inițiativă civică din 2013 a fondatorilor comunității Loja Pasionaților de Mărgele, Ana și Marisha Zaporojan.

Hanna Kubarova a ghidat în cadrul aceluiași festival două ateliere de realizat obiecte din mărgele pentru doritorii români și ucraineni, la Casa Darvas La Roche în zilele de 9 și 10 iunie, iar translatorul CICRO, Svetlana Hercuț, a fost prezent pentru a asigura buna comunicare cu participanții.

În 16 iunie a.c. se încheie programul educațional

pentru elevii ucraineni de clasele I-VIII la CICRO printr-o excursie de o zi la Salonta, unde un grup de 60 de copii, părinți și angajați Caritas vor vizita Cuibul Dropiilor și Muzeul Etnografic, vor lua prânzul și vor rămâne la locul de joacă amenajat pentru a petrece un timp de calitate împreună, marcând astfel finalul unui an școlar plin.

Odată cu luna iulie, vom începe Școala de vară Caritas pentru micuții ucraineni, cu activități gândite să îi sprijine în integrarea în sistemul de învățământ românesc și să faciliteze frecventarea din toamnă a școlilor la care aceștia sunt înscriși.

Echipa CICRO le mulțumește tuturor celor care ne-au sprijinit în organizarea programului educațional pentru elevii ucraineni de-a lungul întregului an școlar 2022-2023, și le dorim tuturor o vacanță plină de veselie!

Ioana TUȚĂ
Coordonator CICRO

1 Iunie la Ioaniș

1 Iunie reprezintă simbolic ziua în care toți redevenim copii. Nu există limită de vârstă, deoarece fiecare dintre noi are voie și nevoie să se simtă din nou copil. În această zi, cu siguranță, fiecare dintre noi își aduce aminte de momentele frumoase ale copilăriei. Este o zi de sărbătoare specială, în care în prim-plan sunt câteva elemente esențiale vieții: inocența, puritatea, duioșia, generozitatea și iubirea. Cu alte cuvinte, 1 Iunie reprezintă ziua în care se sărbătorește miracolul nașterii, miracolul purității, dar și întoarcerea la inocență!

Și pentru că ziua de 1 Iunie este o zi liberă, la Centrul after school "Sfântul Martin" din localitatea Ioaniș, miercuri, 31 mai a.c., a fost o zi de sărbătoare, încărcată cu emoție, cântec și voie bună. Copiii au pregătit poezii, cântece, dans și câteva jocuri pe care le-au realizat împreună cu voluntarii clovni, care au fost mult așteptați de cei mici. Nu au lipsit nici baloanele modelate în formă de floare, flutur, câine și sabie care au înșeninat fețele blânde ale copiilor.

Surprizele zilei au fost completate de pizza, pregătită de bucătarul centrului, suc și înghețată, pe care au servit-o împreună cu elevii de gimnaziu, în curtea centrului. Fiecare copil a primit câte o diplomă și un cadou cu dulciuri și o jucărie. Această bucurie a fost posibilă datorită copiilor preșcolari din grupa "Ursuleții" de la Liceul Greco-Catolic "Iuliu Maniu", care au dăruit câte o jucărie de pluș și un dulce la care s-au adăugat alte dulciuri oferite de Comunitatea Congregației Surorilor Maicii Domnului din Oradea și Asociația Caritas Eparhial Oradea. Mulțumim copiilor surorilor și conducerii Asociației pentru darul oferit copiilor de la Ioaniș!

Se spune că una dintre cele mai frumoase perioade din viața fiecăruia este copilăria, acea lume mirifică în care totul este posibil, în care se întâlnesc armonios inocența, naivitatea, puritatea, fericirea, bucuria, fantezia dar și... muzica. Aceasta am putut și noi observa astăzi la evenimentul organizat pentru copiii din cadrul Centrului "Sfântul Martin" din Ioaniș.

"La mulți ani!", copii frumoși, plini de bucurie, entuziasm și cu multe împliniri!

Patricia ȘTEFAN
Coordonator Departamentul de Voluntariat

Pr. Cristian F. SABĂU

PERSOANE, FAPTE, VIEȚI MEMORABILE ÎN ISTORIA BISERICII GRECO-CATOLICE

Părintele Mureșan Dumitru

Pr. Mureșan Dumitru - Grigore s-a născut pe data de 17 februarie 1915, la Bedeu (Bedő), azi în Ungaria (zonă anexată cu ocazia Dictatului de la Viena, 30/8/1940). A venit pe lume într-o familie simplă, de țărani, având alte patru surori.

A frecventat liceul „Emanuil Gojdu” din Oradea (1929-1933), promoția anului 1933, iar apoi „Academia Teologică Greco-Catolică” din aceeași urbe, pe care o absolvă în anul 1938.

La 20 august 1939 s-a căsătorit cu Eleonora, familie care s-a bucurat de nașterea a nouă copii, dintre care doi au murit la vârstă foarte fragedă. Prin urmare, au rămas șapte fii, trei băieți și patru fete.

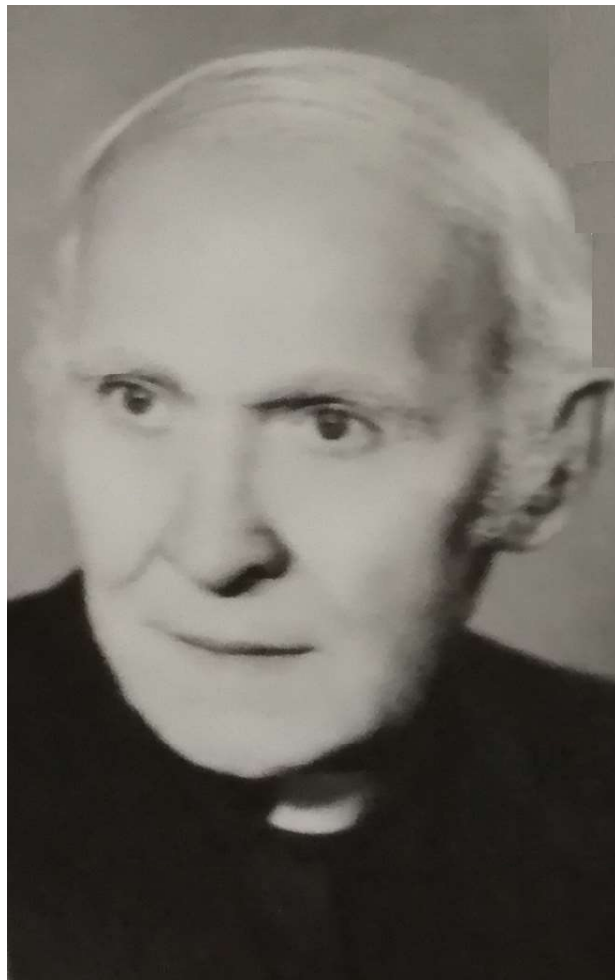
A fost hirotonit la data de 8 septembrie 1939 de către fericitul episcop martir ÎPSS Valeriu Frențiu, în Catedrala „Sfântul Nicolae” din Oradea.

La Uileacu de Beiuș (jud. Bihor), cea dintâi parohie încredințată lui după ce a devenit preot, a rămas până în 1946, când a fost transferat la Craidorolț (jud. Satu Mare). Aici l-a surprins anul nefast 1948 al începutului persecuției comuniste împotriva Bisericii Greco-Catolice. În primii doi ani, a stat ascuns cu familia pe la domiciliile enoriașilor, iar apoi a locuit la capătul satului într-o casă mică.

Când a fost prins și arestat a primit o condamnare la 20 de ani închisoare, din care a executat mai bine de cinci ani în penitenciarele de la Oradea și Gherla. În cadrul arestării, a făcut parte din așa cunoscutul „Lot Tămâian”. Acest lucru s-a întâmplat „doar” pentru că și-a urmat credința și a fost coerent cu preoția lui; în motivare se specifica faptul că „a întreprins o serie de activități dușmănoase, agitatorice în rândul credincioșilor greco-catolici”. În paralel, toți membrii familiei sale au suferit repercusiuni, fiecare în propriul domeniu de activitate, la facultate, la liceu ori la servicii.

În timp ce părintele era plecat în detenție, soția lui, Eleonora, și-a asumat ducerea înaintea a familiei. În ciuda tuturor greutăților, a făcut ceea ce i-a stat în puteri pentru ca fiecare dintre copii să urmeze școala și să-și facă un rost, întrucât zicea că „o meserie este un câștig pe care nu ți-l poate lua nimeni, nici oamenii, nici un cataclism”. În ciuda faptului că era cardiacă, ea s-a angajat ca taxatoare de tramvai și a lucrat până a intrat în pensie de boală. A murit la o lună înainte de a împlini 50 de ani.

După eliberarea din închisoare (august 1964), Părintele Mureșan a lucrat la Oradea în domeniu administrativ până la pensionarea sa. În paralel a desfășurat muncă spiritual-pastorală, inițial în secret și apoi, după

căderea comunismului, la lumină.

La 56 de ani, în 1971, Părintele Mureșan a rămas văduv.

De-a lungul vieții, Părintele Mureșan a scris și a publicat poezii religioase, rugăciuni, elegii și povești. În anul 2001, a primit din partea Papei Ioan Paul al II-lea distincția de „Prelat de Onoare al Sfântului Scaun din Vatican”.

A decedat la Oradea, în data de 27 aprilie 2002.

Eu l-am cunoscut în 1990, la biserica „Sfânta Maria” din Oradea. Părintele era un vârstnic înalt, subțire, recules și distins. Se vedea pe el că era foarte spiritual și discret. Era nespus de evlavios față de Sfânta Fecioară; era foarte legat de aparițiile Maicii Sfinte la Fatima. Se înflăcăra când vorbea despre întâmplările din Portugalia și despre micii păstorași.

Îmi amintesc că ne vorbea despre Preacurata și, îndeosebi, despre Fatima. Eram un grupușor restrâns, adunat seara într-un cotlon al bisericii, dar eram vrăjiți de vorbele părintelui. Nu puteai să-l asculți și să nu te

(continuare în pag. 17)

Pelerinaj Beiuș- Stâna de Vale 1-2 iunie 2023

În perioada 1-2 iunie 2023, cu ocazia sărbătorii Fericiților Episcopi Români Martiri Greco-Catolici, a avut loc pelerinajul anual pe jos, de la Parohia Greco-Catolică „Sfinții Trei Ierarhi” Beiuș la Mănăstirea Greco-Catolică Stâna de Vale.

Mulțumim Domnului pentru toate!

Primul hram al Parohiei Oșorhei

Într-o atmosferă de reculegere și sărbătoare, comunitatea greco-catolică din Oșorhei a celebrat pentru prima dată hramul avându-l ca patron spiritual pe Fericitul Episcop Martir, Ioan Suci.

Mulțumim Bunului Dumnezeu și Maicii Sfinte pentru momentele de rugăciune și de har.

Lucas și Mariagrazia ROMAN

(urmare din pag. 16)

simți legat de Sfânta Fecioară. Când vorbea, avea darul de a transmite ceea ce purta în suflet; poate de la el am învățat iubirea față de Ea. Era un preot cu o vocație înaltă: trăia ceea ce spunea și nu zicea niciodată doar de dragul zisului. Așa cum spunea una dintre ficele lui (doamna Lucia Ciobanu), „tatăl nostru a avut o vocație în care a crezut până în ceasul morții, nu a cultivat o meserie”.

Mi-aduc aminte că, uneori, când ieșeam de la orele școlare, îl întâlneam în parc, pe drumul meu spre casă. Înalt și cu părul încăruntat, Dânsul străbătea aleile depănând discret între degete boabele rozărului. Nu-mi aduc aminte ce-mi spunea când îl opream să-l salut. Pe atunci, nu știam că absolvisc Liceul Gojdu pe care-l frecventam, cum ignoram și că Preasfințitul Vasile Hossu îl solicita pentru a i se spovedi, semn că-l socotea un preot foarte spiritual, cu experiență de viață și care inspira încredere. Când pregăteam examenul final de terminare a liceului, rețin că i-am cerut lui, dragului părinte Mureșan, să celebreze câteva Liturghii pentru

mine: mă simțeam mai sigur știind că un preot atât de evlavios și de sfânt se ruga pentru mine.

Pe lângă acestea, au mai existat numeroase alte întâlniri simple (conversații, povești, ș.a.m.d.) în parohie. Despre acestea nu am a scrie nimic extraordinar, probabil pentru că totul era extraordinar. Oricum, măreția unui om nu constă în întâmplările ieșite din comun pe care le înfăptuiește... Dar mi-e drag să mi-l amintesc așa, și știu că la fundația preoției mele de astăzi a contribuit și el; poate fără să o știe...

Le mulțumesc fiicelor părintelui, prof. Lucia Ciobanu și Iacinta Chiriac, ce au avut amabilitatea să îmi pună la dispoziție informații și fotografii. De asemenea, s-au publicat despre el pagini pe care le-am consultat: Cristina L. Pușcaș, 101 chipuri ale suferinței în Bihorul carceral comunist, Ed. Ratio et Revelatio, Oradea 2021, p. 249-253; Eugen Radu Sava, „Din istoricul Parohiei Române Greco-Catolice Craidorolț. Preotul Mureșan Dumitru”, în Crisia – Muzeul Țării Crișurilor an XLIII-2013, nr. 43 Oradea, p. 153-156

Preasfinția Sa Virgil Bercea a celebrat, **sâmbătă, 17 iunie, a.c.**, Sfânta Liturghie în Parohia **Elsdorf** împreună cu părintele Gabriel Cornea, rectorul Misiunii catolice italiene din Germania.

Preasfinția Sa Virgil Bercea a celebrat **duminică 18 iunie, a.c.**, Sfânta Liturghie în Parohia italiana din **Krefeld** din cadrul Misiunii Catolice Italiene, alături de părintele Gabriel Cornea, rectorul misiunii, părinții Alexandru Dragoș și Daniel Zele, din Munster. A fost prezent și părinte Florin Budău din Marl.

Întâlnirea pregătitoare a Anului Pastoral 2023-2024

Consiliul Pastoral al Eparhiei Greco-Catolice de Oradea s-a reunit, marți 6 iunie 2023, la Seminarul Greco-Catolic din Oradea, în vederea pregătirii anului pastoral 2023-2024. Au fost prezentate activitățile desfășurate, dar mai ales au fost făcute propuneri pastorale pentru anul ce urmează, acestea fiind analizate, discutate și optimizate.

Alături de Preasfințitul Virgil Bercea, au fost prezenți la eveniment Părinții vicari, Părinții protopopi, responsabilii cu pastorația pentru toate grupele de vârstă din întreaga Eparhie Greco-Catolică de Oradea, atât preoți cât și laici, reprezentanți ai unor departamente, reprezentanții instituțiilor de învățământ,

reprezentanți ai asociațiilor de laici din eparhie, reprezentanți ai Biroului de Presă și membrii Biroului Pastoral Eparhial pentru Laici.

Laura OLOGU, Biroul Pastoral

Sărbătoarea Preasfintei Inimi a lui Isus la Zalău

Cu ocazia Preasfintei Inimi a lui Isus, vineri 16 iunie 2023, a avut loc, la Zalău, un moment de sărbătoare: hramul Mănăstirii Surorilor Preasfintei Inimi a lui Isus.

La invitația surorilor, au răspuns cu bucurie un număr de aproximativ 500 de persoane: preoți, persoane consacrate, laici, tineri și copii.

Programul a început la ora 18, cu o procesiune cu Sfântul Sacrament, moment de o mare încărcătură spirituală și în același timp de bucurie pentru toți, mici și mari. În cadrul acesteia, a fost rostită o rugăciune de consacrare a orașului la Preasfânta Inimă a lui Isus.

Procesiunea s-a încheiat în fața bisericii „Sfânta Familie”, unde a urmat apoi Sfânta Liturghie, condusă de Părintele Gabriel Marincea, preot la parohia greco-catolică Gherla I, care a ținut și un cuvânt de învățătură. Au mai participat: Părintele Valer Părau, protopop de Zalău, Părintele Nicolae Bodea, protopop de Șimleu, împreună cu alți preoți confracți atât din protopopiatul de Zalău și Șimleu, cât și din eparhiile de Cluj-Gherla și Maramureș.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, câteva familii au rostit actul de consfințire a familiei lor la Sfânta Inimă a lui Isus, primind apoi icoana cu Sfânta Inimă, pentru

a o așeza la loc de cinste în casele lor.

Copiii și tinerii au încheiat programul închinat sărbătorii Preasfintei Inimi a lui Isus. Prin cântecele, dansurile, căldura și simplitatea lor au transmis tuturor bucuria, entuziasmul și seninătatea.

Mulțumire se cuvine să-i aducem Inimii dumnezeiești care ne iubește atât de mult, după cum însuși Isus i-a spus Sfintei Maria Margareta Alacoque: „Această Inimă arde de iubire pentru tine și pentru toți oamenii...”.

Surorile Sfintei Inimi Zalău

Vizită pastorală și lansare de carte la Zalău

Duminică 28 mai, Preasfințitul Virgil Bercea a efectuat o vizită pastorală în Parohia „Sfânta Familie” din Zalău. Ierarhul a celebrat Liturghia arhierescă în biserica parohială. În cuvântul de învățătură, Preasfințitul a evocat pe Părinții Sinodului I de la Niceea și opera lor, dar și personalitatea unor lideri naționali ai Revoluției de la 1848-1849.

După Sfânta Liturghie a avut loc prezentarea lucrării „Geniul greco-catolic românesc”, disponibilă atât sub formă de album, cu imagini foarte sugestive, cât și sub formă de volum care conține doar text. Prezentarea a fost făcută de doamna Conf. Univ. Dr. Laura Stanciu, care a realizat acest album deosebit, împreună cu reputatul teolog și istoric al creștinismului antic Cristian Bădiliță. Doamna Stanciu a amintit faptul că volumul se dorește a fi o restituire a operelor și faptelor marilor personalități pe care le-a dat Biserica Română Unită și nu se adresează doar intelectualilor, fiind accesibil și cititorului mediu binevoitor. Totodată autoarea a mulțumit Preasfințitului Virgil pentru sprijinul acordat în vederea editării albumului dar și a altor lucrări.

Preasfințitul și-a exprimat aprecierea față de demersul istoriografic în care este implicată doamna Laura Stanciu, apoi a amintit câteva personalități prezentate în lucrare dar și faptul că există adesea riscul ca oameni deosebiți și faptele lor să nu fie popularizate, ci date uitării.

Părintele protopop Valer Părau le-a mulțumit ambilor invitați, exprimându-și speranța că biserica noastră va mai găzdui și în viitor astfel de evenimente.

După-amiază, Preasfințitul Virgil a fost prezent la comemorarea marelui om politic și revoluționar pașoptist Simion Bărnuțiu la Gorgana, locul unde, în dimineața zilei de 28 mai 1864 a trecut în eternitate. Împreună cu mai mulți preoți sălăjeni a oficiat slujba de pomenire pentru fruntașul național, în cadrul unei manifestări la care au participat și au ținut cuvântări mai mulți reprezentanți ai autorităților locale.

Pr. Ciprian ROBOTIN

Ziua Națională a Eroilor și Martirilor României la Sânlazăr

Cu prilejul Înălțării la Ceruri a fiului lui Dumnezeu, Isus Cristosș dar și a Zilei Eroilor Neamului ne reamintim cu smerenie și onoare de înaintașii noștri care au făurit poporul român și au apărat cu prețul vieții lor frontierele patriei noastre în vremurile de mari încercări și restriștii prin care a trecut poporul român.

Și în Sânlazăr au fost pomeniți eroii și martirii satului la care au depus coroane urmașii acestora și primarul comunei Chișlaz, domnul George Bezi din partea primăriei. După liturghia ținută în biserica greco-catolică, preotul Adrian Cioară s-a deplasat cu toți enoriașii la cimitirul satului unde sunt ridicate monumentele eroilor satului.

Ceremonia a început cu intonarea Imnului Național al României care a creat un sentiment de emoție și înălțare în inimile celor prezenți. S-a ținut parastasul de pomenire și de reculegere în semn de recunoștință veșnică a eroilor căzuți în Primul și al doilea Război Mondial în număr de 31 eroi ai satului. Monumentul îi consfințește și pe prizonierii de război care au scăpat din lagărele de muncă din ținuturile siberiene și care au purtat rănilor și suferința lor pentru tot restul vieții.

Nu au fost uitați nici evreii deportați în lagărele de exterminare și nici cei duși în Bărăganul suferințelor și torturilor prin înfometare și muncă până la epuizare. Sânlăzărenii mai destoinici au fost duși la închisoare iar unii nefericiți nu s-au mai întors acasă niciodată la familiile lor, oare unde la zac osemintele? E un mister total.

Pe primul monument sunt încrustate în marmura rece următoarele versuri: *Ce sântă e jerfa pe altarul de țară / Onoare, mândrie nutrim pentru voi, / O ploaie de gloanțe hotărât-au să piară / Acei mai viteji sânlăzăreni dintre noi.*

Pe al doilea Monument versurile spun totul: *De-alungul prin sat cu baioneta în spate / Înfiptă de*

acei mai feroce călăi, / Este împușcat, în ocol se va zbate / În fața soției și a copilașilor săi.

Versurile mai sus menționate au fost scrise de poetul satului Aurel Horgoș, azi orădean. Aceasta a fost trista poveste a martirului Florian Popovici care asigura ordinea în sat, au venit ca din neant doi bolșevici și l-au plimbat prin tot satul cu baioneta în spate apoi cu patru gloanțe l-au răpus în curtea lui față de soție și cei patru copilași ai săi.

Dintr-un sat mic, au fost la Alba Iulia un număr de cinci persoane consfințind Actul Marii Uniri de la 1 decembrie 1918, aceștia au fost Grațian Crăciun Horgoș, Mihai Horgoș, Petru Gal, Paul Galchiș și preotul Gavril Lazăr sufletul delegației.

La sfârșitul ceremoniei s-a oferit o agapă participanților, ocazie în care s-au depănat amintiri dureroase despre vremurile de mult apuse dar de neuitat și nu numai.

Aurel HORGOS

Un nou doctor în Teologie

Părintele Antoniu Titus Chifor, vicar responsabil cu preoții, a susținut la Presov lucrarea de doctorat cu titlul: **"Privirea lui Isus Cristos în Evanghelia lui Ioan, Perspective teologice și antropologice. (Re)descoperire teologică și antropologică a privirii lui Isus".**

Cercetarea are scopul de a examina diferitele valențe implicate în experiența de a privi și a fi privit de Dumnezeu.

Cercetarea urmărește să traseze un parcurs transformativ al comunicării și conectării cu Dumnezeu, de la un Dumnezeu invizibil, spre Unul vizibil, de la percepție, la rațiune, prin lentilele psihologice, spre credința profundă.

Teza propune o abordare pluridisciplinară în mediul antic Roman, Grec, Iudaic, Orientul Mijlociu, în spiritualitatea Creștină, precum și o abordare ecumenică, introducând elemente din autorii catolici,

protestanți, ortodocși.

Îl felicitam pe aceasta cale pe părintele Antoniu. VIVAT, CRESCAT, FLOREAT!

Eugen IVUȚ